

แบบบันทึกการถอดบทเรียน
โครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ
และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย
อำเภอคอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ส่วนที่ ๑ บริบทพื้นที่ที่ดำเนินโครงการ

๑. พื้นที่

มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๖๒ ตารางกิโลเมตร ทิศใต้ติดกับอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศตะวันออกติดกับอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศเหนือติดกับทะเล จดกับอำเภอเกาะสมุย ทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทย ครอบคลุม ๔ ตำบล ได้แก่

- ตำบลคอนสัก จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน โดยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองคอนสัก จำนวน ๖ หมู่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบลคอนสัก จำนวน ๘ หมู่บ้าน
- ตำบลปากแพรก จำนวน ๑๖ หมู่บ้าน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก
- ตำบลชลคราม จำนวน ๖ หมู่บ้าน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชลคราม
- ตำบลไชยคราม จำนวน ๕ หมู่บ้าน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไชยคราม

คำขวัญอำเภอคอนสัก

"เขาชะง็อกเด่นสง่า แหล่งประมงล้ำค่า เทียบท่าเฟอร์รี่ น้ำตกสวยวิภาวดี บารมีหลวงพ่อจ้อย"

๒. จำนวนครัวเรือน/ประชากร

ประชากรในเขตอำเภอคอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี ๘,๒๐๔ ครัวเรือน จำนวนประชากร ๒๐,๒๔๓ คน แบ่งเป็น เพศชาย ๙,๘๒๐ คน เพศหญิง ๑๐,๔๒๓ คน (ข้อมูล จปฐ ปี ๒๕๖๕)

๓. ภูมิประเทศ

ตั้งอยู่เลียบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในเขตอำเภอคอนสัก สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบริมฝั่ง สูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๒๐ เมตร มีคลองคอนสัก และคลองคราม เป็นคลองสำคัญ ซึ่งสองข้างฝั่งคลองเป็นที่ลุ่มป่าชายเลน สภาพพื้นที่เหมาะที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางการประมง และพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทำเทียบเรือขนาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอ่าวไทย ส่วนพื้นที่ค้ำด้านตะวันออกเป็นที่ราบสูง และเนินเขาสูงเล็ก ๆ ลักษณะภูมิประเทศเช่นนี้เหมาะแก่การทำสวน
แม่น้ำทุกสายในอำเภอคอนสัก มีความสำคัญในการประกอบอาชีพ ทำนา ทำนาถุ้ง ทำการประมง และทำสวนยางพารา มีเกาะต่าง ๆ ได้แก่ เกาะแรต เกาะนกเภา และหมู่เกาะเชือก

๔. สภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศในเขตเทศบาลตำบลดอนสัก มีอากาศอบอุ่นตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๔.๗ องศาเซลเซียส มี ๒ ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

๕.สภาพทางเศรษฐกิจ

ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร และการประมง เนื่องจากสภาพพื้นที่อำเภอดอนสักเป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก ประชากรส่วนใหญ่จึงมีอาชีพทำสวนมะพร้าว สวนยางพารา และสวนผลไม้ นอกจากนี้อำเภอดอนสักยังเป็นเมืองชายทะเล มีคลองดอนสัก และคลองคราม เป็นคลองขนาดใหญ่เหมาะแก่การจอดพักเรือ ประชากรจึงประกอบอาชีพประมงเป็นจำนวนมาก อีกทั้งสองฝั่งคลองยังมีสภาพเป็นที่ลุ่มป่าชายเลน ที่ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งนาุ้ง มีประชาชนให้ความสนใจเลี้ยงกุ้งกุลามากพอสมควร

อาชีพที่นอกเหนือจากนี้ก็มี การพาณิชย์ในชุมชน มีทั้งร้านค้าขนาดเล็กและใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง รวมถึงอาชีพการทำแพกุ้ง แพปลา อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งและส่งออก ฯลฯ

อาชีพที่ทำรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนแอบแฝงอีกอาชีพหนึ่ง คือ การรับจ้างแกะกุ้งแกะปู ซึ่งบางรายทำเป็นอาชีพหลัก และบางรายทำเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนสามารถจุนเจือครอบครัวได้อย่างดีพอสมควร

๖.สภาพทางสังคม

คนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีที่สำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อศรัทธาในพุทธศาสนาที่จัดเป็นประเพณีเด่นของท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีการแห่ผ้าขึ้นพระธาตุ ที่วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ ประเพณีงานบุญเดือนสิบ และประเพณีลอยกระทง ทั้ง ๓ ประเพณี มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น

นอกจากนี้ ยังมีชุมชนเกาะแรตหมู่ที่ ๓ ตำบลดอนสักเป็นชุมชนชาวจีน อพยพมาจากเกาะไหหลำประเทศจีน โดยใช้เรือสำเภานขนาดใหญ่และขนาดเล็กเป็นพาหนะในการเดินทาง มีชาวจีนกลุ่มหนึ่งประมาณ ๖๐ คน ใช้เรือสำเภาประมาณ ๑๐ ลำ และพักที่เกาะเล็กๆแห่งนี้และได้สำรวจดูความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นที่พักพิงทำมาหากิน มีเกาะแก่งมากมาย สภาพคล้ายบ้านเกิดที่ประเทศจีน ชาวจีนจึงตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว และยึดอาชีพการประมงทั้งหมดบ้านจนถึงปัจจุบัน

๗.การคมนาคม

อำเภอดอนสัก มีชายฝั่งทะเลยาว ประมาณ ๒๓ กิโลเมตร สามารถติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ทางรถยนต์ และทางเรือ คือ ทางรถยนต์ และ ทางเรือ

ทางรถยนต์ ใช้เส้นทางถนนสายดอนสัก - ขนอม , สายดอนสัก - บ้านใน-สุราษฎร์ธานี, สายดอนสัก - บ้านใน - นครศรีธรรมราช โดยสารรถประจำทาง, รถทัวร์, รถตู้

ทางเรือ โดยสารเรือเฟอร์รี่ ปัจจุบันมีบริการ ๒ บริษัท คือ บริษัทราชาเฟอร์รี่ จำกัด และ บริษัทซีทรานเฟอร์รี่ จำกัด เส้นทางเดินเรือ ดอนสัก - เกาะสมุย, และ ดอนสัก-เกาะพะงัน

อำเภอดอนสักอยู่ห่างจากพื้นที่ต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- เดินทางจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ระยะทางประมาณ ๗๐๖ กิโลเมตร
- เดินทางจากจังหวัดสงขลา โดยทางรถยนต์ ระยะทางประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตร
- เดินทางจากจังหวัดภูเก็ต โดยทางรถยนต์ ระยะทางประมาณ ๓๒๐ กิโลเมตร
- เดินทางจากอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทางรถยนต์ ระยะทางประมาณ ๖๒ กิโลเมตร
- เดินทางจากอำเภอเกาะสมุย โดยทางเรือ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร
- เดินทางจาก อำเภอเกาะพะงัน โดยทางเรือ ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลโครงการ

๑. ชื่อโครงการ ดอนสักมีดี วิถีพอเพียง

๒. หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง ๒๕๘๐ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่าประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ กำหนดนโยบายหลัก ๑๒ ด้าน ซึ่งด้านที่เกี่ยวข้อง คือ การสืบสานรักษา ต่อยอด ศาสตร์พระราชา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ประชาชน ตลอดจนแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประเด็น ยุทธศาสตร์กล่าวถึงการพัฒนาลังคมปลอดภัยคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพในการแข่งขันโดยตัวชี้วัดที่สำคัญ ตามประเด็นพัฒนา คือ การเพิ่มขึ้นของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีผลการดำเนินการตามแนวทางของพระราชดำริของเศรษฐกิจพอเพียง และประเด็นยุทธศาสตร์ของอำเภอ ด้านที่ ๔ คือ การพัฒนาเกษตรกรรมคุณภาพและการประมงอย่าง ยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเพิ่มร้อยละของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย คือ การพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข และจำนวนศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีเพิ่มมากขึ้น

อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังคงมีประชากรในพื้นที่ส่วนหนึ่ง ที่มีความเดือดร้อน มีรายได้/ ความเป็นอยู่ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (จปฐ.) ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่อำเภอ และเป็นปัญหาสำคัญของ ประเทศไทยในตอนนี้ แต่ด้วยพื้นที่อำเภอดอนสักมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ทั้งพื้นที่ภูเขา พื้นที่ทะเล และพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีความพร้อมบนฐานทรัพยากร ที่จะสามารถวางแผนดำเนินการตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ สามารถเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยพึ่งพาตนเอง ตลอดจน ดูแลคนในครอบครัวได้ และสามารถรวมกลุ่มกันในวิชาชีพเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ในการรวมกลุ่มกันนั้นไม่จำกัดเฉพาะการรวมกลุ่มของชาวบ้านเกษตรกรแต่สามารถรวมกลุ่มกันได้ เช่น การแบ่งปันความรู้แลกเปลี่ยนแนวคิด ต่อยอดความรู้ ไปจนถึงการแบ่งปันความช่วยเหลือคืนสู่สังคมไปสู่กลุ่มที่ยัง ต้องการความช่วยเหลืออยู่ เช่น การดำเนินการกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสร้างสังคมเข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ยกระดับ ความเป็นอยู่และรายได้ ให้กับ ประชาชนกลุ่มเปราะบาง ตามข้อมูล TP MAP ในพื้นที่อำเภอดอนสัก ซึ่งมีจำนวน ๒๑๗ ราย โดยแบ่งเป็นแต่ละมิติ ดังนี้ มิติสุขภาพ จำนวน ๓๔ ครั้วเรือน มิติความเป็นอยู่ จำนวน ๑๖๖ ครั้วเรือน มิติการศึกษา จำนวน ๑ ครั้วเรือน และมิติรายได้ จำนวน ๒๖ ครั้วเรือน จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการ “ดอนสักมีดี วิถีพอเพียง” โดยมีแนวทางการ ดำเนินการตามกิจกรรม ดังนี้

๑. การยกระดับความเป็นอยู่ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายครั้วเรือน

๒. การขยายผลศูนย์เรียนรู้ และเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อน ศูนย์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอดอนสัก

๓. การสร้างทีมผู้นำพลัง “บวร” ๗ ภาคีเครือข่าย เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การปฏิบัติในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

๔. การสร้างเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” โดยมีศูนย์กลางการท่องเที่ยวชุมชน วัดเขาสุวรรณ-

ประดิษฐ์ และเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้อีก ๗ แห่ง การดำเนินกิจกรรมตามโครงการนี้ มีเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของอำเภอดอนสักที่ว่า “เมืองท่าการท่องเที่ยว แหล่งอาหารทะเลชั้นดี คนมีคุณธรรม”

๓. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๔. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายครัวเรือนเปราะบางตามข้อมูล TP MAP ในพื้นที่อำเภอดอนสัก

๓.๒ เพื่อขยายผลศูนย์เรียนรู้ และเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอดอนสัก

๓.๓ เพื่อสร้างทีมผู้นำพลัง “บวร” ๗ ภาคเครือข่าย ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การปฏิบัติในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

๓.๓ เพื่อสร้างเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” โดยมีศูนย์กลางการท่องเที่ยวชุมชนวัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอดอนสัก

๕. กลุ่มเป้าหมาย

๕.๑ ครัวเรือนเปราะบางตามระบบ TP MAP จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน

๕.๒ ครัวเรือนสมาชิกภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก และศูนย์ฯ เครือข่ายทั้ง ๔ ศูนย์

๕.๓ ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผลของผู้นำพลังบวร สร้างการรับรู้แล้วนำไปปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จ หมู่บ้านละ ๑๐ ครัวเรือน ครัวเรือนผู้นำพอเพียง ๔๑ ครัวเรือน โรงเรียนพอเพียง ๒๘ แห่ง วัดพอเพียง ๑๕ แห่ง

๕.๔ ครัวเรือนสมาชิกภายในภาคเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” จำนวน ๘ แห่ง

๖. กิจกรรม

ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ยกระดับความเป็นอยู่ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของครัวเรือน

วิธีดำเนินงาน กำหนดให้ครัวเรือนตาม TP MAP จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ /การ

ประมง เพื่อใช้บริโภคภายในครัวเรือน สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน

- ที่ทำการปกครองอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และความรู้ด้านการเกษตร
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนสัก สนับสนุนความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี สนับสนุนด้านการซ่อมแซมที่อยู่

อาศัย

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนสัก และสถานศึกษาในพื้นที่
- สำนักงานประมงอำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สนับสนุนพันธุ์สัตว์

พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ ๒ การขยายผลศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์กลาง ในการขับเคลื่อนการดำเนินการ เป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดภายในพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอดอนสัก

จำนวน ๑ ศูนย์ฯ และ ๔ เครือข่าย ดังนี้ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก และศูนย์เครือข่ายมาดาวิฟาร์ม ศูนย์เรียนรู้ นายสมชาติ ปานนาคิน วิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะแรต วิสาหกิจชุมชนป่าชายเลนบ้านครามล่าง

วิธีดำเนินงาน การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ แห่ง ตั้งเครือข่ายศูนย์ฯ จำนวน ๔ แห่ง

หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน

- ที่ทำการปกครองอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และความรู้ด้านการเกษตร
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนสัก สนับสนุนความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนสัก และสถานศึกษาในพื้นที่
- สำนักงานประมงอำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สนับสนุนพันธุ์สัตว์

พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตำบลดอนสัก ๒ แห่ง : ศูนย์เรียนรู้ นายสมชาติ ปานนาคิน , วิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะแรต

ตำบลปากแพรง ๒ แห่ง : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก และมาดาวิฟาร์ม

ตำบลชลคราม ๑ แห่ง : วิสาหกิจชุมชนป่าชายเลนบ้านครามล่าง

กิจกรรมที่ ๓ สร้างทีมผู้นำพลัง “บวร” ๗ ภาคีเครือข่าย เป็นกลไกการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน

สร้างครัวเรือนพอเพียง หมู่บ้านละ ๑๐ ครัวเรือน ครัวเรือนผู้นำพอเพียง จำนวน ๔๑ ครัวเรือน โรงเรียนพอเพียง จำนวน ๒๘ แห่ง และวัดพอเพียง จำนวน ๑๕ แห่ง

วิธีดำเนินงาน จัดตั้งทีมพลัง “บวร” ๗ ภาคีเครือข่าย ๔ ตำบล ๔๑ หมู่บ้าน การขับเคลื่อนโดยภาคีเครือข่าย จำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน และชุดปฏิบัติการในระดับตำบล ซึ่งประกอบไปด้วย ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล พัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล เกษตรตำบล ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวม ๑๐๔ คน ดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมและสร้างการรับรู้ ในพื้นที่

หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน

- ๗ ภาคีเครือข่ายในระดับอำเภอ ประกอบไปด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ตัวแทนผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตำแหน่ง ตัวแทนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน อส. ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ ผู้นำภาคศาสนา ผู้นำภาคประชาชน ผู้นำภาควิชาการ และผู้นำภาคเอกชนในพื้นที่

- ที่ทำการปกครองอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการกำหนดแนวทางและบูรณาการการปฏิบัติ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และความรู้ด้านการเกษตร

- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนสัก สนับสนุนความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

- สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี สนับสนุนด้านการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนสัก และสถานศึกษาในพื้นที่

- สำนักงานประมงอำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สนับสนุนพันธุ์สัตว์

- สาธารณสุขอำเภอดอนสัก สนับสนุนเรื่องความรู้ด้านสุขภาพและสุขอนามัย

พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ ๔ สร้างเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี”

โดยมีศูนย์กลางการท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” วัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวชุมชนของอำเภอดอนสัก เชื่อมโยงไปยังเครือข่าย ประกอบไป ด้วย ชุมชนวัดดอนสัก ชุมชนบ้านเกาะแรต ชุมชนหาดนางคำ พิพิธภัณฑสถาน หิน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก ชุมชนบ้านเกาะนกเกาะ และหมู่บ้านแห่งรักฮักวิลเลจ (ภาคเอกชน)

วิธีดำเนินงาน จัดทำผังเครือข่าย และเชื่อมโยงแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว และช่องทางการติดต่อสื่อสาร ทั้งแบบ Online และแบบ offline ทั้ง ๘ ชุมชน ดังนี้

๑. สร้างเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน ๘ ชุมชน/แห่ง

๒. ทำแผนที่ท่องเที่ยวชุมชน และเส้นทางเชื่อมโยงพร้อมช่องทางการติดต่อ สื่อสาร

๓. จัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวชุมชนยลวิถี

๔. คัดเลือกชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมโครงการคัดเลือก ๑๐ สุดยอดชุมชนต้นแบบเที่ยว "ชุมชน ยลวิถี" ประจำปี ๒๕๖๕ ซึ่งชุมชนวัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ได้รับการพิจารณาเป็นชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวรเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” ระดับจังหวัดประจำปี ๒๕๖๕ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม นายอิทธิพล คุณปลื้ม เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน

- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุราษฎร์ธานี
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนสัก และสถานศึกษาในพื้นที่
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนสัก
- บริษัทเอกชนในพื้นที่

พิกัดพื้นที่ดำเนินงาน อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ๑) ชุมชนวัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ หมู่ ๕ ตำบลดอนสัก
- ๒) ชุมชนวัดดอนสัก หมู่ ๒ ตำบลดอนสัก
- ๓) ชุมชนบ้านเกาะแรต หมู่ ๓ ตำบลดอนสัก
- ๔) ชุมชนหาดนางกำ หมู่ ๑๐ ตำบลดอนสัก
- ๕) พิชัยภัณฑ์ปลาหิน หมู่ ๕ ตำบลดอนสัก
- ๖) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก หมู่ ๑๕ ตำบลปากแพรก
- ๗) ชุมชนบ้านเกาะนกเกาะ หมู่ ๑๑ ตำบลดอนสัก
- ๘) หมู่บ้านแห่งรัก ฮักวิลเลจ (ภาคเอกชน) หมู่ ๕ ตำบลดอนสัก

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เป้าหมาย (Objective)

๑. แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนความยากจน ยกระดับความเป็นอยู่เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของครัวเรือน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติ

๒. มีศูนย์เรียนรู้ฯ และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดและ ถอดบทเรียน นำไปสู่การปฏิบัติ ขยายผล

๓. มีผู้นำพลัง “บวร” ๗ ภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง มีความรู้ ทัศนคติ ความสามารถ และแรงจูงใจที่ดี เป็นผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ เพื่อการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การใช้ศักยภาพ ต้นทุนทางสังคม และทรัพยากรทางธรรมชาติให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ และมีความยั่งยืน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๔. มีชุมชนคุณธรรมน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการใช้ศักยภาพ ต้นทุนทางสังคม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ให้เกิดการพัฒนาดังต่อไปนี้ และมีความยั่งยืน

ตัวชี้วัด (Key Result)

๑. ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง อย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๒. ศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง เครือข่ายและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๓. ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผลของผู้นำพลังบวร สร้างการรับรู้ แล้วนำไปปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จ หมู่บ้านละ ๑๐ ครัวเรือน ครัวเรือนผู้นำพอเพียง ๔๑ ครัวเรือน โรงเรียนพอเพียง ๒๘ แห่ง วัดพอเพียง ๑๕ แห่ง จากการขับเคลื่อนผู้นำพลังบวร ๗ ภาคีเครือข่าย

๔. เครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า บริการ แปรรูป ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ของฝาก ของที่ระลึก เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลการถอดบทเรียน

๑. ความสำเร็จ

๑.๑ ผลผลิต

การดำเนินโครงการ “ดอนสักมีดี วิถีพอเพียง” สามารถบรรลุตัวชี้วัดของโครงการได้ในทุกกิจกรรม เกิดประโยชน์กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายฯ ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ยกระดับความเป็นอยู่ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของครัวเรือน

ครัวเรือนเป้าหมาย TP MAP จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน ๓๒๐ ปัญหา ได้รับการช่วยเหลือแล้ว จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน ๓๒๐ ปัญหา คิดเป็น ๑๐๐% โดยอยู่ในระดับพอเพียง ๒๑๔ ครัวเรือน ร้อยละ ๙๘.๖ ระดับยังยืน ๓ ครัวเรือน ร้อยละ ๑.๔๘ เกิดจากการขับเคลื่อนของ ๗ ภาคี ในการแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานราชการ ให้การสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ งบประมาณในการสร้าง/ซ่อมแซมบ้าน อบรมอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมถึงช่วยส่งเสริมด้านการตลาด ภาคเอกชนให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุในการก่อสร้าง และมีการจ้างงาน ภาคประชาชนให้ความช่วยเหลือเรื่องแรงงานในการสร้าง/ซ่อมแซมบ้าน ภาควิชาการให้ความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมอาชีพแก่ครัวเรือนเปราะบาง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ภาคประชาสังคมสนับสนุนพันธุ์พืช ปุ๋ยชีวภาพ และองค์ความรู้ ภาคศาสนาสนับสนุนพื้นที่ในการทำเกษตร ของใช้ อุปโภค บริโภค และภาคีสื่อมวลชน ช่วยประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้กิจกรรมให้ความช่วยเหลือของอำเภอ ส่งผลให้ภาคีเครือข่ายอื่นๆ รับรู้และเข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมยกระดับความเป็นอยู่ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของครัวเรือนอย่างทั่วถึง

กิจกรรมที่ ๒ การขยายผลศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์กลาง ในการขับเคลื่อนการดำเนินการ เป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดภายในพื้นที่ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอ ดอนสัก

มีการขยายผลศูนย์เรียนรู้ และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก ตำบลปากแพรก เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการดำเนินการ และมีสมาชิกเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอดอนสัก จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์เครือข่ายมาดาวิฟาร์ม หมู่ที่ ๒ ตำบลปากแพรก ศูนย์เรียนรู้ นายสมชาติ ปานนาคิน หมู่ที่ ๑๔ ตำบลดอนสัก วิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะเรต หมู่ที่ ๓ ตำบลดอนสัก วิสาหกิจชุมชนป่าชายเลนบ้านครามล่าง หมู่ที่ ๒ ตำบลชลคราม นอกจากนี้ ยังมีแผนการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้สำนักสงฆ์โพธิ์ทอง หมู่ที่ ๑ ตำบลไชยคราม ซึ่งเป็นวัดพอเพียง ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ในเครือข่ายต่อไป

กิจกรรมที่ ๓ สร้างทีมผู้นำพลัง “บวร” ๗ ภาคีเครือข่าย เป็นกลไกการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน

ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผลของผู้นำพลังบวร สร้างการรับรู้แล้วนำไปปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จ หมู่บ้านละ ๑๐ ครัวเรือน ครัวเรือนผู้นำพอเพียง ๔๑ ครัวเรือน โรงเรียนพอเพียง ๒๘ แห่ง วัดพอเพียง ๑๕ แห่ง จากการขับเคลื่อนผู้นำพลังบวร ๗ ภาคีเครือข่าย

กิจกรรมที่ ๔ สร้างเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี”

สามารถสร้างเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย วัดเขาสวรรณ-ประดิษฐ์ เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวชุมชนของอำเภอดอนสัก เชื่อมโยงไปยังเครือข่าย ประกอบไปด้วย ชุมชนวัดดอนสัก ชุมชนบ้านเกาะแรต ชุมชนหาดนางกำ พิศิธภัณฑ์ปลาหิน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านไร่ชายน้ำ ฟาร์มนก ชุมชนบ้านเกาะนกเกาะ ชุมชนป่าชายเลนบ้านครามล่าง และหมู่บ้านแห่งรัก ฮักวิลเลจ (ภาคเอกชน)

๑.๒ ผลลัพธ์

๑) ศูนย์เรียนรู้ในเครือข่ายฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งศูนย์เรียนรู้แต่ละศูนย์จะมีความถนัดและองค์ความรู้ในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างศูนย์ฯ และสามารถเชื่อมโยงเป็นฐานเรียนรู้ให้กับผู้สนใจทั้งในอำเภอดอนสัก และนอกอำเภอดอนสัก

๒) การบูรณาการของ ๗ ภาคี ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ประชาชน วิชาการ ศาสนา ประชาสังคม และสื่อมวลชน ทำงานประสานกันเป็นหนึ่งเดียว ส่งผลให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเครื่องมือต่างๆ ภาคเอกชนให้การสนับสนุนด้านปัจจัยในการดำเนินกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของเงิน สิ่งของ รวมถึงปัจจัยการผลิต ประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม โดยมีภาคประชาสังคมหนุนเสริมให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ภาควิชาการคอยสนับสนุนองค์ความรู้ต่างๆ องค์การศาสนาให้พื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในอำเภอ ในส่วนของภาคสื่อมวลชน ก็ทำหน้าที่สื่อสารสร้างการรับรู้ และประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในแต่ละกิจกรรม

๓) สมาชิกภายในเครือข่ายท่องเที่ยว “ชุมชน ยลวิถี” มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๔) ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผลของผู้นำพลังบวรเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกผักเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร และการทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน เป็นผลมาจากการสร้างทีมพลังบวร ในการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างจริงจังของ ๗ ภาคีเครือข่าย จนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

๕) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก ไม่ได้เกิดจากการก่อตั้งของหน่วยงานราชการ แต่เกิดจากการที่เจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ ประสบปัญหาหนี้สิน เลย์เลือกที่จะน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน จนสามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตได้จริง จึงเกิดความคิดที่จะจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนกขึ้น ด้วยเหตุนี้ แม้จะไม่มี การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก ก็ยังสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ รวมถึงการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอำเภอดอนสักด้วย

๑.๓ ผลกระทบ

ผลกระทบเชิงบวก

ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จากกิจกรรมหนึ่ง ไปสู่อีกกิจกรรมหนึ่ง จนไม่สามารถแบ่งแยกได้ว่าเป็นความร่วมมือในกิจกรรมใด เนื่องจากทุกฝ่ายพุ่งเป้าไปที่ความสำเร็จของโครงการ

ผลกระทบเชิงลบ

จากการทำงานแบบเอาจริงเอาจังของนายอำเภอ โดยคอยกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรม เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่น คือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าส่วนราชการ ขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างจริงจังให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้า เบื่อหน่าย วิธีการแก้ไขจึงต้องมีการเสริมแรงด้วยการชื่นชม ให้รางวัล เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และการตักเตือนลงโทษ ในกรณีที่เพิกเฉยหรือไม่สนใจ

๑.๔ ผลพลอยได้

๑) จากการดำเนินงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนในทุกกิจกรรม ผู้ปฏิบัติงานมีการติดต่อพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง ได้พบเจอกันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะร่วมกิจกรรมไหน ก็จะพบเจอกัน ทำให้รู้สึกที่ "อำเภอเล็กลง" กล่าวคือ ในการทำงานแบบบูรณาการ ทำให้มีโอกาสได้รู้จักผู้คนมากขึ้น จากหลากหลายสาขาอาชีพ จากหลากหลายพื้นที่ ดังนั้น เมื่อไปตรงไหน ก็จะพบเจอแต่คนที่รู้จัก สนับสนุน คั้นเคย จนรู้สึกเหมือนว่าอำเภอแคบลง เล็กลงนั่นเอง

๒) พฤติกรรม / วิถีชีวิต เปลี่ยนไป น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นวิถีชีวิต ความตระหนักถึงการคัดแยกขยะต้นทาง ความมั่นคงทางอาหาร

๓. กระบวนการหรือวิธีขับเคลื่อนงาน

๓.๑ ค้นหาของดี

เริ่มจากการวิเคราะห์หา "ดอนสักมีดี" โดยการตีความจากคำขวัญประจำอำเภอที่ว่า "เขาชะง็อกเด่นสง่า แหล่งประมงล้ำค่า เทียบท่าเฟอร์รี่ น้ำตกสวยวิภาวดี บารมีหลวงพ่ोज้อย" ได้ดังนี้

๑) เขาชะง็อกเด่นสง่า ไม่ได้หมายความว่าตรงตัวถึง "เขาชะง็อก" เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึง ทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอดอนสัก ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ทะเล ป่าชายเลน

๒) แหล่งประมงล้ำค่า แสดงถึงการเป็นแหล่งอาหารทะเลที่สำคัญ

๓) เทียบท่าเฟอร์รี่ แสดงถึงการเป็นเมืองท่าหน้าด่านสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับโลก

๔) น้ำตกสวยวิภาวดี เป็นตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอดอนสักที่มีอยู่มากมาย

๕) บารมีหลวงพ่ोज้อย ซึ่งเป็นพระนักพัฒนาในอดีตของอำเภอดอนสัก ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในอำเภอดอนสัก แสดงถึงมิติทางความคิดของคน

๓.๒ ชี้นำปัญหา

เมื่อค้นหาว่า "ดอนสักมีดี" ตรงไหนเจอแล้ว ก็กลับมามองว่าอำเภอดอนสักยังมีปัญหาอะไร ก็พบว่ายังมีคร่าวเรือเนเป้หมาย TPMP ๒๕๖๕ ใน ๔ มิติ ได้แก่ มิติรายได้ มิติความเป็นอยู่ มิติการศึกษา และมิติสุขภาพ จำนวน ๒๑๗ คร่าวเรือ ๓๒๐ ปัญหา นอกจากนี้ อำเภอดอนสักก็มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถเป็นต้นแบบได้หลายแห่ง แต่ยังคงขาดการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วย จึงมีความคิดที่จะใช้พลัง ๗ ภาคีเข้ามาขับเคลื่อน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นเครื่องมือ

๓.๓ ลงมือพัฒนา

ในขั้นตอนนี้ ทางทีมขับเคลื่อนฯ ก็ได้วางแผนกำหนดรูปแบบกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน จากนั้น ก็แสวงหาแนวร่วมซึ่งมาจาก ๗ ภาคี และลงมือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแนวทางที่ได้วางไว้ เมื่อ

เสร็จสิ้นได้แต่ละกิจกรรม ก็จะมานั่งพูดคุยกันเพื่อทบทวนปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จในแต่ละกิจกรรม จากนั้นก็หาวิธีการที่จะแก้ไข หรือป้องกันปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นกับการดำเนินการในครั้งต่อไป หากมีแผนใดที่ควรจะต้องปรับเปลี่ยน ก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ หรือกิจกรรม

๓.๔ แล้วยประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ส่งผลให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบถึงการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของอำเภอดอนสัก จึงได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดีต่อเนื่องมาโดยตลอด และเป็นการประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จของงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน จนเกิดการยอมรับ โดยจะเห็นได้จากสื่อมวลชนภายนอก เช่น Influencer, Youtuber เป็นต้น ได้ติดต่อมาเพื่อขอถ่ายทำในสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอดอนสัก ผ่านทางนายอำเภอ และผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น อยู่เสมอ

๔. ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ

- ๑) ดอนสักมีดี นั่นก็คือ ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ของอำเภอดอนสัก ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล
- ๒) ความตั้งใจจริงของทีม CAST อำเภอดอนสักในการขับเคลื่อนโครงการ “ดอนสักมีดี วิถีพอเพียง”
- ๓) ความร่วมมือของทั้ง ๗ ภาค ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคศาสนา และภาคสื่อมวลชน
- ๔) วิถีพอเพียง เป็นปรัชญา เป็นพื้นฐานของคนดอนสัก แล้วเป็นแนวทางสร้างความเข้าใจ เข้าถึงได้ แล้วร่วมกันลงมือทำ เห็นประโยชน์จริง ผ่านตัวอย่างที่ปฏิบัติจนสำเร็จแล้ว
- ๕) ความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นอุปนิสัยพื้นฐานของคนดอนสักอยู่แล้ว

๕. องค์ความรู้ที่เป็นบทเรียน

๑) คั้นให้เจอ

ขุนงู ผู้เขียนตำราพิชัยสงคราม กล่าวไว้ว่า “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” ดังนั้น การทราบข้อมูลของดีของอำเภอ โดยการใช้วิธีวิเคราะห์ค่าขวัญของอำเภอ เพื่อเป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการดำเนินงาน และการค้นหาข้อดีของผู้ที่เราจะนำมาใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงาน ทั้ง ๗ ภาคให้เจอ เพื่อเป็นแรงสนับสนุนในการดำเนินงานให้สำเร็จ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ การใช้คน หรือหน่วยงานให้เหมาะสมกับความถนัด ความรู้ความชำนาญของแต่ละคนหรือแต่ละหน่วยงานนั้น จะช่วยให้เกิดความเต็มใจที่จะช่วยเหลือและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

๒) ผู้นำทำจริง

- ผู้นำในการพัฒนาชุมชน มี ๒ ประเภท ได้แก่
 - ผู้นำทางการ เช่น นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น
 - ผู้นำตามธรรมชาติเช่น ผู้นำอาสาพัฒนา ปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์

ผู้นำเหล่านี้ เป็นผู้ที่มิชอบพาทสำคัญต่อการบริหารจัดการและกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนให้อยู่ดี มีสุขได้ หากต้องการให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาไม่ว่าจะมิติใด ๆ ก็ตาม ล้วนแล้วแต่มีผู้นำเป็นปัจจัยความสำเร็จทั้งสิ้น ผู้นำในการพัฒนา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมและเงื่อนไขอื่น ๆ หากผู้นำมีความจริงจังในการดำเนินกิจกรรมใดใดแล้ว ก็จะช่วยกระตุ้นผู้ปฏิบัติเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น และมีความสุขในการทำงาน และหากมีผู้นำในการพัฒนามากกว่าหนึ่งประเภทมาร่วมกันขับเคลื่อน (พลัง “บวร” ๗ ภาค) ย่อมแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มความสำเร็จและการสร้างการมีส่วนร่วม (มวลชนในการพัฒนา) ย่อมเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และที่น่าสนใจคือ ผู้นำตามธรรมชาตินั้นเป็นผู้นำที่มีความมั่นคงสูง เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างได้มาก และสามารถอยู่ในคุณลักษณะของผู้นำประเภทอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีคุณลักษณะเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ก็ยังคงสถานะความเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนต่อไปด้วยการยอมรับนับถือของประชาชน

นอกจากนี้ ผู้นำตามธรรมชาติ ยังไม่ได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขการโยกย้าย หรือหมดวาระเหมือนผู้นำทางการเมือง และส่วนใหญ่จะเป็นคนพื้นที่ ดังนั้น ความยั่งยืนของการพัฒนาก็จะอยู่ภายใต้ความเอาใจจริงเอาใจของผู้นำตามธรรมชาติด้วยส่วนหนึ่ง นอกเหนือจากผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย

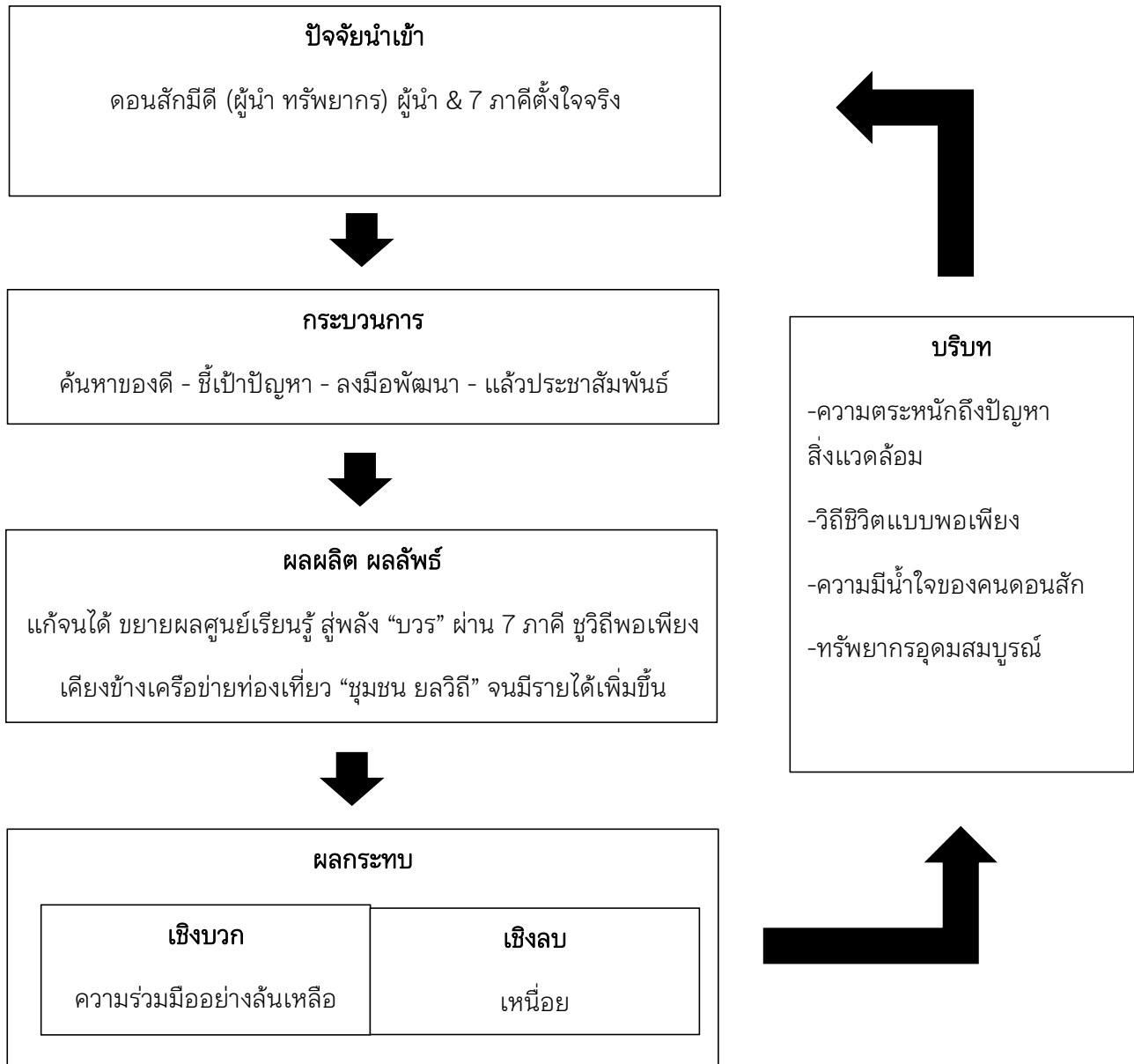
๓) การประชาสัมพันธ์แบบไม่มีศูนย์กลาง

ในโลกที่สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาทำหน้าที่เสมือนสื่อมวลชน ทุกคนที่ไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ได้ทำหน้าที่ “สื่อพลเมือง” หรือ “สื่อภาคประชาชน” ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ทั้งถ่ายภาพ และนำเสนอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของตัวเองอย่างอิสระ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ยูทูป ติ๊กต็อก เป็นต้น อย่างสม่ำเสมอ และช่วยกันกดไลค์ กดแชร์ ซึ่งกันและกัน ทำให้สร้างการรับรู้แพร่ขยายในวงกว้าง ทำให้ทีมขับเคลื่อนของอำเภอจึงไม่จำเป็นต้องมีช่องทางประชาสัมพันธ์ที่เป็นศูนย์กลางของทีม ซึ่งวิธีนี้ จะทำให้เกิดการสร้างการรับรู้จากกลุ่มคนที่หลากหลาย และเป็นวงกว้างมากกว่า ซึ่งอำเภอดอนสัก ได้ใช้การประชาสัมพันธ์แบบไม่มีศูนย์กลางนี้ เป็นหนึ่งในวิธีการสร้างพลังในการพัฒนาให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

๕. ข้อเสนอแนะในการนำความรู้ไปใช้

การค้นหาค้นหาศักยภาพในตัวเอง และผู้อื่นให้เจอ ถือเป็นเคล็ดลับสำคัญในการที่จะมอบหมายภารกิจให้ใครสักคนรับผิดชอบ หรือการจะขอความร่วมมือจากใครคนใดคนหนึ่ง การรู้เขารู้เราเป็นการเพิ่มโอกาสที่จะได้รับความร่วมมือมากขึ้น และหากผู้นำในการพัฒนาเอาใจจริงเอาใจและมุ่งเป้าสู่ความสำเร็จแล้ว ผู้ปฏิบัติก็จะรู้สึกตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น โดยใช้การประชาสัมพันธ์แบบไม่มีศูนย์กลาง เป็นหนึ่งในวิธีการสร้างการรับรู้เพื่อพลังในการพัฒนาให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม แต่หากเอาใจจริงเอาใจเกินไป ก็จะทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยของผู้ปฏิบัติ จึงต้องใช้การเสริมแรงด้วยการชื่นชม ให้รางวัล เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจ และการตักเตือนลงโทษ ในกรณีที่เพิกเฉยหรือไม่สนใจ ในส่วนการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ต้องใช้เวลา และต้องมีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จให้เห็น จึงจะทำให้การปรับเปลี่ยนทัศนคติเกิดขึ้นได้

๖. สรุปบทเรียนที่ได้เป็นตัวแปรของระบบทำเป็นแผนภาพ (Diagram)

ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก

๑. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ

กิจกรรมที่ ๑

กิจกรรมที่ ๒

กิจกรรมที่ ๓

กิจกรรมที่ ๔

๒. ภาพการจัดเวทีถอดบทเรียน

๓. รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการอบรม

๑) นายจักรกฤษณ์ ฝั่งชลจิตร	นายอำเภอดอนสัก
๒) พระครูสุจิตธรรมวัตร	เจ้าอาวาสวัดห้องอ่าว/เจ้าคณะตำบลดอนสัก
๓) นางสาวเขาวเรศ นงศ์นวล	ปลัดอำเภอ
๔) นายสมยศ คงทอง	รักษาการแทนพัฒนาการอำเภอดอนสัก
๕) นางสาวสุจิตรา อณูจร	ครู
๖) นายมโนธรรม ชูแสง	ประธานศูนย์เรียนรู้บ้านไร่ ชายน้ำ ฟาร์มนก
๗) นางสาวอารมณี เรืองรอด	อสม. อำเภอดอนสัก

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๑) นายประเสริฐ พรชัย	ปลัดอำเภอ
๒) นางจิรพรรณ ลิกขวัฒน์	ผอ.ร.วัดคีรีวง
๓) นางศตพร พรหมณ์นาค	รองประธาน กปสอ.ดอนสัก
๔) นางสาววรรณเพ็ญ เกิดสุวรรณ จิตอาสา ๙๐๔ หลักสูตรพื้นฐาน	
๕) นายสง่า ทองศรี	ประธานวิสาหกิจชุมชนป่าชายเลนบ้านครามล่าง

๔. รายชื่อทีมถอดบทเรียนจังหวัด

๑) นายธนิศร์ เลขาณุกิจ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน
๒) นายสิทธิชัย สำลี	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๓) นางสาวสาธิตา สีทองเที่ยว	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
๔) นางสาวธิดา หนูเรนทร์	เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ
๕) นายภิรภัส จันทร์ตักเตือน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๖) นางปิยมาภรณ์ มณีอุปถัมภ์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
๗) นางสาวเจิดนภา รัชดาชาน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
๘) นางสาวศุภรา เจนพิชัย	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

๕. ผู้ประสานงาน (กรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติม)

ชื่อ – สกุล นายสมยศ คงทอง

ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ รักษาการแทนพัฒนาการอำเภอดอนสัก

โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๒๓-๐๔๕๐.